PUUMALAN KANTTORILANRANNAN VIITASAMMAKKOKARTOITUS 2026

1. Yleistä

Viitasammakko (Rana arvalis) on pieni, pääasiassa hämäräaktiivinen sammakkoeläin, joka elää koko Suomessa pohjoisinta Lappia lukuun ottamatta. Sen elinympäristöä ovat järvien rantojen lisäksi kosteat niityt, viidat, kedot, metsät, suot ja puutarhat. Viitasammakko suosii vesien pohjissa talvehtiessaan suurempia lampia ja järviä. Laji aloittaa Etelä-Suomessa horroksensa syys–lokakuussa ja heräilee jälleen huhti–toukokuussa, jolloin se myös aloittaa kutunsa. Lisääntymisaikaan viitasammakot kerääntyvät reheväkasvuisille rannoille. Kutu jatkuu useita vuorokausia ja on aktiivisimmillaan yöaikaan, jolloin laji on myös helpointa erottaa kovasti näköisestään ruskosammakosta helposti tunnistettavan pulputtavan ääntelynsä avulla. Kudun päätteeksi naaras laskee 500–2000 munaa muutamana pohjaan painuvana rykelmänä.

Viitasammakko on luokiteltu Suomessa elinvoimaiseksi (LC) lajiksi. Se on koko maassa rauhoitettu (LSL 69§) ja kuuluu EU:n luontodirektiivin liitteen IVa tiukkaa suojelua edellyttäviin lajeihin, joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei saa hävittää eikä heikentää (LSL 78§). Viitasammakkoa uhkaa sille soveltuvien elinympäristöjen väheneminen rakentamisen, soiden ja lammikoiden ojituksen sekä ympäristön happamoitumisen ja kemikalisoitumisen seurauksena.

2. Viitasammakkotarkkailun toteutus

Viitasammakon maastotarkkailu Puumalan Kanttorilanrannassa toteutettiin suunnittelualueella, jonka rajaus on esitetty liitteenä olevassa kartassa (liite 1.). Rajaus on merkitty ko. karttaan keltaisella viivalla. Samaan karttaan on merkitty punaisella viivalla reitti, jota myöten kulkemalla tarkkailu toteutettiin.

Maastokäynti toteutettiin 3-4.5.2026 siten, että 3.5. tarkkailu toteutettiin illalla aikavälillä klo 20-23.00 ja 4.5. aikavälillä klo 4.30-6.30. Illan tarkkailu painottui enemmän lähelle Saimaan rantaa, aamulla havainnoitiin ranta-alueen ohella suunnittelualueen keskiosia (reittilinjaus kartassa 1.). Tarkkailu ulotettiin kauemmas rannasta syystä, että haluttiin kartoittaa mahdolliset allikot, joissa kutu voisi myös tapahtua. Sinänsä allikoita löytyikin, mutta lähinnä rannan läheisyydestä vanhojen pelto-ojien suulta. Nämä olivat yleensä muutaman neliön suuruisia.

Olosuhteet tarkkailulle olivat otolliset, tuuli oli illalla ja aamun tunteina heikkoa, arviolta 2 m/s, lämpötila noin 8-12 astetta, kellonajasta riippuen. Veden pinta oli huomattavan alhaalla, paljastaen rannan kivikot sekä soraikot. Viitasammakko talvehtii mielellään lampien ja suurempien allikoiden pohjaan kaivautuneena ja suosii kutualueena luhtaisia ja suojaisia rantoja. Havainnoinnin perusteella suunnittelualuealla näyttäisi rannan tuntumassa olevan luhtaisuutta vähän, ranta on Saimaalle tyypillisesti karu.

Kohteesta löydettiin tarkastuksen yhteydessä muutama (3) pienialaista allikkoa, pinta-alaltaan joidenkin neliömetrien laajuisia.

Kuva 1. Suunnittelualueen rantaa kuvattuna rannan reittimerkistä etelään.

Kuva 2. Suunnittelalueen rantaa reittimerkin läheisyydestä.

Kuva 3. Suunnittelualueen rantaa kuvattuna reittimerkistä pohjoiseen.

Kuva 4. Pienialainen allkko vanhan pelto-ojan suussa.

Luhtaisinta rantavyöhyke näyttää olevan suunnittelualueen keskivaiheilla olevasta reittimerkistä pohjoiseen. Tässäkin osassa pohja on kuitenkin varsin kivikkoinen ja aallokon huuhtoma.

3. Havainnot ja johtopäätökset

Kanttorilanrannan viitasammakkokartoitus toteutettiin 3-4.5.2026, ajankohtana, joka on viitasammakon kutuaikaa. Suunnittelualue kuljettiin havainnoinnin yhteydessä rannan suuntaisesti, lähellä rantaviivaa, hitaasti liikkuen ja kuunnellen sekä hieman etäämpänä rannasta liitteenä olevan kartan punaisella merkitys reitin mukaisesti. Tämä lähinnä varmistuksena sille, ettei kauempana rannasta ole allikoita, jotka voisivat soveltua viitasammakon kutupaikoiksi.

Maastokäynnin yhteydessä suunnittelualueelta ei tehty viitasammakkohavaintoja.

Maastokäynnin ajankohtana Saimaan vedenpinta oli varsin alhaalla, seikka, joka voi aiheuttaa ongelmia viitasammakon talvehtimiselle. Toisaalta rannan pohja on suurelta osin kivikkoinen ja karkean soran peittämää. Pohjan rakennetta ei voida pitää ideaalina viitasammakon talvehtimiselle.

Luumäellä 8.6.2026

JS-Enviro Oy

Juha Saajoranta FM (biol.)

Liite: Suunnittelualueen kartta